

Wybieramy Rzekę Roku 2014

2014-09-24

Klub Gaja w ramach programu „Zaadoptuj rzekę” zorganizował drugą edycję konkursu na „Rzekę Roku 2014”. Wyłoniono już finałową jedenastkę. Rzeką – laureatką tytułu Rzeki Roku 2014 wyłoniona zostanie we wrześniu br., podczas internetowego głosowania.

Poszukiwane są miejsca szczególne, istotne dla przyrody, historii czy kultury danej społeczności lokalnej. Miejsca, które mają swoją opowieść, inspirują i łączą ludzi, tak komentują cele konkursu organizatorzy.

Spośród 43 nadesłanych zgłoszeń jury - dr hab. prof. Zbigniew Wilczek z Uniwersytetu Śląskiego, Tomasz Pikula fotografik, Marek Szymański z Wędkarskiego Świata oraz Jacek Bożek i Paweł Grzybowski z Klubu Gaja wybrało jedenaście:

1. **Rzeką Bobrza (na odcinku od Kobylaków do Wyrowców, gmina Miedziana Góra, woj. świętokrzyskie)**, zgłoszona przez Zespół Szkół w Ćmińsku, w przeszłości miała ogromny wpływ na rozwój okolicznych wsi, była również niebezpieczna. Z powodu wylewów wieś Bobrza musiała zostać przeniesiona, gdyż znajdowała się zbyt blisko koryta rzeki i narażona była na ciągłe powodzie. Nazwę swą rzeka zawdzięcza bobrom, które licznie zamieszkiwały jej okolicę. Żyją tam także liczne gatunki chronione, zarówno roślin jak i zwierząt m. in. sasanka wiosenna, minóg strumieniowy czy derkacz.
2. **Rzeką Bug (w Gródku nad Bugiem, woj. mazowieckie)**, dzięki swemu granicznemu położeniu, zgłoszony przez Katarzynę Wojtkowską, miał okazję pozostać rzeką naturalną, z licznymi starorzeczami oraz meandrującym korytem. Naturalność Bugu jest ewenementem na skalę europejską. Ponadto rzeka przepływa przez malownicze tereny. Miejsca gdzie poszanowana i zachowana została tradycja. Miejscowości nad Bugiem są atrakcją turystyczną. Na największą uwagę zasługują produkty lokalne przygotowywane według tradycyjnych receptur oraz przystosowanie mieszkańców okolicznych wsi do współistnienia z wylewającą corocznie rzeką.
3. **Rzeką Muchawka (w Siedlcach, woj. mazowieckie)**, zgłoszona przez Koło Polskiego Klubu Ekologicznego „Podlasie”, otacza Siedlce od południowego zachodu. Rzeką miała i nadal ma ogromne znaczenie dla mieszkańców miasta. Muchawka, jej otoczenie oraz fauna i flora są wdzięcznym obiektem dla fotografów i malarzy. Wzdłuż biegu rzeki jest wiele miejsc zasługujących na wyróżnienie ze względu na historię, literaturę czy wspomnienia. Warto wspomnieć o znaczeniu bagnistych terenów przez które płynie rzeka w czasie bitwy pod Iganiami. W „Przedwiośniu” Stefana Żeromskiego, w jednym z rozdziałów znajdujemy opis Muchawki z okolic Sekuły i młyna w Rakowcu.
4. **Rzeką Narew (w Pułtusku, woj. mazowieckie)** jest według uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. Piotra Skargi w Pułtusku, którzy zgłosili ją do konkursu, dziedzictwem kulturowym kilku pokoleń. Piłkarski Klub założony przed II Wojną Światową – „Nadnarwianka” czy pułtuskie kino „Narew” swymi nazwami podkreślają przywiązanie do pobliskiej rzeki, która jest podwaliną kulturalnego życia mieszkańców. Narew znacząco przyczyniła się do rozwoju miasta. Rzeką była także niemyym świadkiem tragedii ludności pochodzenia żydowskiego. Malownicze widoki oraz sama rzeka niejednokrotnie byływały inspiracją dla poetów i malarzy.
5. **Rzeką Noteć (w Nakle, pomiędzy służą Nakło Wschód, a Nakło Zachód, woj. kujawsko-pomorskie)**, zgłoszona przez Starostwo Powiatowe w Nakle, zyskała miano najpiękniejszego miejsca w Polsce spośród obszarów objętych siecią Natura 2000 w rozstrzygniętej w 2013 roku III edycji plebiscytu „7 nowych cudów Polski” ogłoszonego przez miesięcznik „National Geographic Traveler”. Powiat Nakielski został także laureatem Nagrody Przyjaznego Brzegu, m.in. za stworzenie Przystani Wodnej na rzece Noteć, która stała się nie tylko atrakcją kulturalną ale także miejscem licznych imprez. Przystań integruje lokalną społeczność i w coraz większym stopniu wykorzystuje potencjał rzeki.
6. **Rzeką Rawka (w Bartnikach, woj. mazowieckie)**, która zgłoszona została przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego – Oddział Terenowy Bolimowskiego Parku Krajobrazowego, to ostoja olbrzymiej różnorodności gatunkowej roślin i zwierząt. Jest także rzeką o wybitnych walorach rekreacyjnych, turystycznych i edukacyjnych. Na rzece odbywają się liczne spływy kajakowe. Ponadto Rawka ze względu na swoje walory krajobrazowe wzbudza również zainteresowanie artystów.
7. **Rzeką Słupia (na terenie gmin: Ustka, Słupsk, Kobylnica, Dębica Kaszubska, Kołczygłowy, Borzytuchom, Bytów, Czarna Dąbrówka, Parchowo; woj. pomorskie)**, zgłoszona do konkursu przez Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych w Słupsku, przepływa przez Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”, z jego granicą niemal w całości pokrywa się granica obszaru ochrony ptaków sieci Natura 2000 o nazwie „Dolina Słupi”. Lubuń, który położony jest wzdłuż rzeki zgłoszonego do konkursu, należy do najstarszych udokumentowanych wsi Ziemi Słupskiej. Malownicze położenie oraz liczne szlaki zarówno piesze jak i rowerowe przyciągają turystów. Przystań na Słupi w Lubuniu stanowi element papieskiego szlaku kajakowego, złożonego z 10 pamiątkowych obelisków w miejscach postoju kajakarzy z Karolem Wojtyłą na czele.
8. **Rzeką Świder (w Otwocku, woj. mazowieckie)**, zgłoszona do konkursu przez Stowarzyszenie „Chodź nad Świder”, ma dla okolicznych mieszkańców ogromne znaczenie, to ona bowiem zadecydowała o letniskowym i uzdrowiskowym charakterze Otwocka i okolic. Świder to miejsce szczególne pod wieloma względami; bogata fauna i flora, duży wpływ na społeczność lokalną oraz mieszkańców Warszawy, rzeka jest także wdzięcznym obiektem dla artystów. Mimo, że lata świetności ma już za sobą, jej sympatycy walczą o przywrócenie jej piękna i charakteru uzdrowiskowo-letniskowego.
9. **Rzeką Tanew (w Rebizantach, gmina Susiec, woj. lubelskie)**, zgłoszona przez Magdalenę Drożdż, to jedna z najpiękniejszych i najczystszych rzek Roztocza. Największą jej atrakcją jest rezerwat, w którym Tanew i jej dopływ Jeleń, tworzą małe wodospady. Największy z nich ma wysokość 1,6 m, znajduje się na rzece Jeleń i został uznany za pomnik przyrody. Rzeką posiada własną legendę dotyczącą jej nazwy; ma ona nosić imię księżniczki, córki wojownika, która podczas najazdu Tatarów rzuciła się do studni aby uniknąć niewoli. W miejscowości Rebizanty nad Tanwią Marszałek Józef Piłsudski przekraczał ówczesną granicę rosyjsko-austriacką, aby schronić się w Galicji. Replika tablicy pamiątkowej, umocowana do glazu upamiętnia to miejsce.
10. **Rzeką Wilga (od źródła do ujścia, woj. lubelskie i mazowieckie)**, zgłoszona przez Stowarzyszenie Centrum Ochrony Mokradeł, płynąca przez piękne krajobrazowo tereny, do dziś na wielu odcinkach jest prawie dziewicza, mimo długiej historii osadnictwa na jej brzegach. Rzeką ta miała w przeszłości wiele nazw, a ta którą nosi obecnie bardzo dobrze oddaje jej charakter – w pogodny dzień można nad rzeką usłyszeć prawdziwy ptasi koncert. Niestety w najbliższym czasie 20% długości rzeki może ulec degradacji w skutek planowanych inwestycji.
11. **Rzeką Wisła (w Krakowie, woj. małopolskie)**, zgłoszona przez Wodną Masę Krytyczną (obywatelski Performens), jest duszą Krakowa. Grupa przyjaciół – Cecylia Malik, Małgorzata Nieciecka, Bartolomeo Koczenasz, Martyna Niedosiał oraz Jakub Wesółowski zachęcają Krakowian nie tylko do podziwiania Wisły z dystansu, ale także do jej doświadczania. Do korzystania z niej, pływania tak jak to czyniono wiele lat temu, gdy Wisła służyła przemysłowi i transportowi. Krakowska Wisła płynie między wzgórzami z najstarszymi Polskimi klasztorami, pod Wawelem, przez centrum miasta a także przez lasy łęgowe i rozległe łąki.

Która z rzek zostanie wybrana Rzeką Roku – zależy od Państwa – głosować można do 29 września 2014 r. za pośrednictwem strony internetowej konkursu rzekaroku.pl.

Źródło: Klub Gaja

Fot.: By Mateusz Włodarczyk (Own work) [CC-BY-SA-3.0], via Wikimedia Commons